

3

การจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนของผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินและผู้เรียนปกติ

Peer-assisted Learning Associated of hearing-impaired and normal-hearing students

---

สายสุดา ปันตระกูล
Saisuda Pantrakool

การจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนของผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินและผู้เรียนปกติ

Peer-assisted Learning Associated of hearing-impaired and normal-hearing students

สายสุดา ปันตระกุล¹

Saisuda Pantrakool

¹คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต 295 ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300 ประเทศไทย

e-mail : saisuda_pan@dusit.ac.th

Faculty of Humanities and Social Sciences Suan Dusit University, 295, Nakhon Ratchasima Road, Dusit District, Bangkok 10300, Thailand e-mail : saisuda_pan@dusit.ac.th

Received : May 13, 2020 Revised : June 15, 2020 Accepted : June 19, 2020

3

บทคัดย่อ

การเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน (Peer-Assisted Learning : PAL) เป็นหนึ่งในกลยุทธ์ทางการศึกษาที่สามารถช่วยเหลือการเรียนรู้ของผู้เรียนและการพัฒนาวิชาชีพ เมื่อรวมกับกลยุทธ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เช่น การเรียนรู้แบบทีม จุดประสงค์ของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ การวิเคราะห์แนวคิดของการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบทีมที่มีต่อประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินและผู้เรียนปกติ ผ่านการฝึกจับคู่ที่ผู้เรียนแบ่งปันความรู้ ตรวจสอบและให้คำแนะนำเพื่อน ผลการศึกษา พบว่า วิธีการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนจะประสบผลสำเร็จเมื่อผู้สอนและผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องวิธีการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นอย่างดี ซึ่งช่วยให้ผู้สอนจัดกลุ่มการสื่อสารให้ผู้เรียนทราบถึงความสำคัญประโยชน์และวิธีการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน

คำสำคัญ : การจัดการเรียนรู้; เพื่อนช่วยเพื่อน; ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน; ผู้เรียนปกติ

Abstract

Peer-assisted learning (PAL) is one of many educational strategies that can assist students' learning and their professional development. Its value could be enhanced if combined with a student-centered learning strategy such as team-based learning. The aim of this study is to conceptual analysis of peer-assisted learning associated with team-based learning on the learning experience of hearing-impaired and normal-hearing students. Through the practice of pairing (Buddy) that the students share the knowledge, review and advise friends. The results showed that, it was Peer-assisted learning will be successfully implemented if teachers and students had an insight on Peer-assisted learning method. That is, teachers will be able to manage the classes effectively- communicate clearly with students about the importance of learning.

Keywords : Learning; Peer-assisted learning; Hearing-impaired students; Normal-hearing students

บทนำ

การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนสู่ศตวรรษที่ 21 ในประเด็นด้านการศึกษาของเด็กไทยที่ต้องพัฒนา คือ การสื่อสารและทำงานร่วมกับผู้อื่น ความรับผิดชอบ การวิเคราะห์ประเด็นสำคัญจากการอ่าน ทักษะในการคิดแบบวิจารณ์ญาณ ทักษะการเรียนรู้ด้านการคิดและการทำงานเป็นทีม (วิจารณ์ พานิช, 2557) การจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันผู้สอนต้องให้ความสำคัญกับผู้เรียน โดยคำนึงถึงความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาต่างๆ และการทำกิจกรรมร่วมกันและมีการสนับสนุนให้มีการช่วยเหลือกันภายในชั้นเรียน โดยที่เด็กเก่งสามารถช่วยเหลือเด็กอ่อน มีความสามัคคี ช่วยเหลือและเห็นอกเห็นใจกัน การเรียนการสอนที่จะช่วยให้ผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงสอนเพื่อนผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เรียกว่า การสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน (ทิตินา แคมมณี, 2556)

การสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นการสอนที่มีพื้นฐานมาจากแนวคิดที่เกี่ยวกับการกระจายบทบาทในการสอน กลวิธีแบบเพื่อนช่วยสอนเป็นการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสอนกันเอง วิธีการสอนดังกล่าวมีรากฐานมาจากแนวคิดทัศนคติเกี่ยวกับกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ซึ่งการให้ผู้เรียนมาช่วยสอน สามารถทำได้ 2 แบบ คือ ให้ผู้เรียนรุ่นเดียวกันหรือเพื่อนร่วมชั้นที่อยู่ในระดับเดียวกันเป็นผู้สอน และให้รุ่นพี่หรือผู้เรียนในระดับชั้นที่สูงกว่าเป็นผู้สอน อีกทั้งผู้สอนจะต้องเข้าใจเทคนิคและวิธีการในการสอนเป็นอย่างดี การดำเนินการสอนต้องเป็นไปตามขั้นตอน รวมทั้งการจัดอัตราส่วนระหว่างนักศึกษาผู้เรียนกับนักศึกษาผู้สอนอย่างเหมาะสมและมีการบันทึกผลการปฏิบัติงานของผู้เรียน โดยผู้สอนจะต้องเป็นผู้ควบคุมดูแลในการสอนโดยเพื่อนช่วยเพื่อน ไม่มอบภาระการสอนให้เป็นของผู้เรียนเพียงฝ่ายเดียว เพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมีข้อบกพร่องน้อยที่สุด (ทิตินา แคมมณี, 2556)

สำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย โดยลักษณะความพิการแล้วส่วนของการฟังหรือการได้ยินขาดหายไป คนพิการทางการได้ยินจึงต้องใช้ระบบที่เหลืออยู่ คือ การรับรู้ทางสายตาและการสัมผัสหรือการเคลื่อนไหวมาทดแทน การรับรู้ทางสายตาจึงเป็นสิ่งสำคัญในการเรียนรู้ การมองเห็นและการตีความบวกกับการเรียนรู้แทนการฟังเพื่อสื่อความหมายกับผู้อื่นอันเป็นพื้นฐานที่นำไปสู่สิ่งต่างๆ ซึ่งส่งผลต่อสติปัญญาด้านความคิด (ศรียา นิยมธรรม, 2544) ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจะแสดงอารมณ์โดยใช้พฤติกรรมทางกาย สีหน้า แววตาในการแสดงออก การปรับตัวของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน การเข้าถึงสังคมและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะด้อยกว่าคนปกติ (อนุชา ภูมิสิทธิพร, 2550; Theunissen et al., 2014) จากรายงานข้อมูลสถานการณ์ด้านคนพิการในประเทศไทย ปี 2563 ของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2563) มีคนพิการทั้งประเทศ จำนวน 2,027,500 คน ซึ่งความบกพร่องทางการได้ยินหรือสื่อความหมายอยู่ในความพิการอันดับที่สอง จำนวน 382,615 คน คิดเป็นร้อยละ 18.87 เป็นกลุ่มวัยรุ่นมีช่วงอายุ 15-21 ปี จำนวน 6,076 คน การสื่อสารของบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยินส่วนใหญ่ใช้การสื่อสารกับผู้อื่นผ่านภาษามือ การอ่านริมฝีปาก การเขียนหรือการใช้ภาษาท่าทาง (อารีลักษณ์ คิมทอง, 2544) บริบทของครอบครัวและสถานศึกษาที่อยู่รอบตัวของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินนั้นเป็นสิ่งสำคัญ การได้รับการยอมรับจากบุคคลรอบข้าง การสนับสนุน ช่วยเหลือ การแลกเปลี่ยนความคิดและการแสวงหาความรู้ต้องใช้วิธีการสื่อสารที่หลากหลายเพื่อให้คนหูหนวกสามารถเข้าใจได้ประมาณ 50-70 เปอร์เซ็นต์

อีกทั้งปัญหาของผู้บกพร่องทางการได้ยินไม่ได้จำกัดอยู่เพียงปัญหาการสื่อสารและภาษาแต่ยังมีปัญหาทางอารมณ์อีกด้วย เด็กที่หูหนวกมาแต่กำเนิดจะไม่มีโอกาสได้ยินเสียงของตนเองหรือเสียงสนทนาของบุคคลรอบข้างที่แสดงอาการยอมรับหรือไม่ยอมรับในพฤติกรรมต่างๆ จึงมีผลกระทบต่อพัฒนาการทางอารมณ์และ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (ศรียา นิยมธรรม, 2544; Aitao, 2015) การนำกลวิธีการเรียนการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนมาใช้เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่เรียนร่วม เนื่องจากโดยธรรมชาติแล้วผู้เรียนจะเรียนรู้และร่วมกิจกรรมกับเพื่อนๆ สามารถสื่อสารพูดคุยกันด้วยความเข้าใจมากกว่าบุคคลอื่น สอดคล้องกับกลวิธีการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนซึ่งเป็นกลวิธีที่สามารถเพิ่มพูนเจตคติที่ดีต่อการเรียน และสามารถช่วยปรับปรุงอุปนิสัยของผู้เรียนอีกด้วย (Williams & Reddy, 2016) นับเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินกับผู้เรียนปกติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการปฏิบัติกิจกรรมเป็นคู่ บทความนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์การเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบที่มีต่อประสบการณ์การเรียนรู้ของนักศึกษาทางการได้ยินและผู้เรียนปกติ

แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน

การเรียนรู้แบบช่วยเพื่อนได้มีการนำมาใช้ในระดับอุดมศึกษาและได้รับความนิยมนำมาใช้อย่างรวดเร็ว การจัดการเรียนการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนมีลักษณะเป็นกลุ่มย่อย ‘near-peer’ และ ‘co-peer’ โดยผู้สอนคือ นักศึกษาที่เรียนอยู่ด้วยกัน ที่ช่วยเหลือซึ่งกันและกันภายในกลุ่มเป็นวิธีการที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์ทางด้านวิชาการด้วยกันทั้งสองฝ่าย มีการพัฒนาและนำมาใช้ในรูปแบบที่แตกต่างกันออกไปตามจุดมุ่งหมายและวิธีการของผู้สอน โดยมุ่งเน้นเพื่อช่วยเหลือผู้เรียนที่เรียนรู้ช้าและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีปัญหาในด้านความประพฤติและปัญหาด้านอื่นๆ โดยมีความเชื่อว่าวิธีการให้ผู้เรียนสอนกันเองจะเรียนรู้ได้จากกันและกัน และการเรียนรู้แบบนี้จะทำให้ผู้เรียนรู้เข้าใจเกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เนื่องจากภาษาที่ใช้ในการพูดจาสื่อสารกันสามารถสื่อความหมายระหว่างกันและกันได้เป็นอย่างดี เนื่องจากเป็นวัยเดียวกันซึ่งสามารถช่วยในการถ่ายทอดสิ่งที่ได้เรียนรู้มาให้เพื่อนๆ ฟังด้วยภาษาและรูปแบบในวัยเดียวกันจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจในความรู้นั้นได้แจ่มแจ้งมากยิ่งขึ้น

1) การสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

การสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน (Peer assist) เป็นการจัดการองค์ความรู้ก่อนการลงมือทำกิจกรรม (Learning before doing) เพื่อเป็นการแสวงหาผู้ช่วยที่มีความสามารถที่แตกต่างมาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความรู้ เพื่อขยายกรอบความคิดให้กว้างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นโดยอาศัยคนมาเป็นธงนำเปิดมุมมองทางด้านความคิดที่หลากหลายจากการแลกเปลี่ยนกันระหว่างทีมหรือบุคคลต่อบุคคล (นันทวัน วัฒนมงคลสุข และคณะ, 2560)

การสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เป็นกิจกรรมการสอนอีกประเภทหนึ่งที่จัดให้ผู้เรียนได้ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน คือ เพื่อนช่วยเพื่อนในลักษณะ เก่งช่วยอ่อน เป็นวิธีการที่คนเก่งจะช่วยอธิบาย แนะนำ และช่วยแก้ไขปัญหาให้แก่คนที่มีความรู้หรือผลการเรียนอ่อนกว่า การจัดกิจกรรมในลักษณะนี้ เป็นการจัดเพื่อให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการคิด วางแผน ปฏิบัติ ประเมินผล ทำให้ผู้เรียนได้มีโอกาสในการเรียนรู้ ได้พิจารณาและค้นหาความรู้ความสามารถของตนเองให้ผู้เรียนได้มองเห็นภาพลักษณ์แห่งตน และการมองเห็นคุณค่าของตนเองต่อความสำเร็จในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ เหล่านี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้หล่อหลอม รักและมีความพร้อมที่จะเรียนมีความสุขในการเรียน โดยเน้นให้มีการทำกิจกรรมการเรียนการสอนแบบต่อเนื่อง อาทิ การสอนด้วยการจับคู่ที่เป็นรูปแบบการสอนที่ให้ผู้เรียนที่มีความสามารถทางการเรียนดีกว่า เลือกรับคู่กับผู้เรียนที่มีความสามารถทางการเรียนต่ำกว่าหรือด้อยกว่า แล้วทำหน้าที่ในการสอนในเรื่องที่ตนเองมีความถนัดและมีทักษะที่ดี เช่น มหาวิทยาลัย

บอร์นัมท์ (Bournemouth University, 2002) กำหนดให้มีการจัดการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน คือ การเรียนการสอนที่เกี่ยวกับการสนับสนุนและการให้ความช่วยเหลือจากผู้ที่มีความสามารถทางการเรียนสูงกว่าเป็นการเรียนการสอนที่หวังเพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาและเพิ่มพูนความรู้ความสามารถทางการเรียนให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมกับระดับชั้นการศึกษาต่อไป

2) ความสำคัญของการเรียนการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีแนวคิดในการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมและกระตุ้นกระบวนการทางความคิด ให้ผู้เรียนเกิดความคิดที่หลากหลาย ช่วยให้ออกมาแสดงความคิดเห็น การจัดการเรียนการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนจำเป็นต้องสร้างปฏิสัมพันธ์อันดีต่อกันส่งผลให้เกิดการยอมรับซึ่งกันและกันระหว่างผู้เรียนจนเกิดเป็นความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผู้เรียนตกผลึกและกลั่นกรองความรู้ที่อยู่ในสมองให้กลายเป็นคำพูด ข้อเขียน ที่เป็นการแสดงออกมาภายนอกอย่างเป็นรูปธรรม ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนจะทำให้ผู้เรียนปรับเปลี่ยนโครงสร้างความรู้ของตนและมีพัฒนาการทางความคิดแบบรวบยอด คิดค้นสร้างสรรค์แนวคิดใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์ร่วมกัน (สุณีรัตน์ เนียรเจริญสุข, 2553)

ความสำคัญและประโยชน์ของการเรียนการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นการเพิ่มทรัพยากรหรือแหล่งข้อมูลความรู้จากเดิมที่มีแหล่งความรู้เพียงแหล่งเดียว คือ ผู้สอนผู้เรียนเกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งมากขึ้นอันเกิดจากการพูดคุยสนทนาและการป้อนข้อมูลย้อนกลับ ทบทวนเฉพาะเจาะจงตามความต้องการของแต่ละบุคคลเป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนก่อให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนมากขึ้น และการที่ผู้เรียนแต่ละบุคคลได้ทดลองกระบวนการคิดทบทวนด้วยตนเองจะช่วยเสริมสร้างความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองให้แก่ผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

3) กระบวนการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน

การจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนของผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินและผู้เรียนปกติมีเป้าหมายสำคัญเพื่อให้ผู้เรียนสามารถติดต่อสื่อสารแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน โดยนำวิธีการสอนแบบลำดับขั้น (Lockspeiser, et al., 2008) ที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างอิสระและเป็นส่วนหนึ่งของทีมที่มีประสิทธิภาพทั้งในเรื่องของการให้คำปรึกษา การกำหนดเนื้อหาและหัวข้อต่างๆ พร้อมด้วยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่เกี่ยวข้อง กระบวนการกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

3.1 กระบวนการให้ข้อมูลย้อนกลับ (Peer feedback) คือ การให้ผู้เรียนแต่ละคนภายในกลุ่ม สรุปข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการสอน วิเคราะห์ ข้อดีข้อด้อยของกันและกัน โดยทบทวนความต้องการของแต่ละคน เพื่อให้ตรงตามความต้องการของเพื่อน จากนั้นให้ข้อมูลย้อนกลับที่ได้จากการสังเกตและทบทวน โดยแต่ละคนจะต้องสะท้อนให้ข้อมูลย้อนกลับและให้เพื่อนที่จับคู่ทำกิจกรรมเป็นผู้รับฟังหรือผู้อ่าน เป็นระยะเริ่มต้นในการสร้างสัมพันธภาพระหว่างสมาชิกในกลุ่ม การสร้างบรรยากาศแห่งความเป็นมิตร สร้างความเข้าใจถึงจุดหมาย แนวทางในการปฏิบัติตนในฐานะสมาชิก

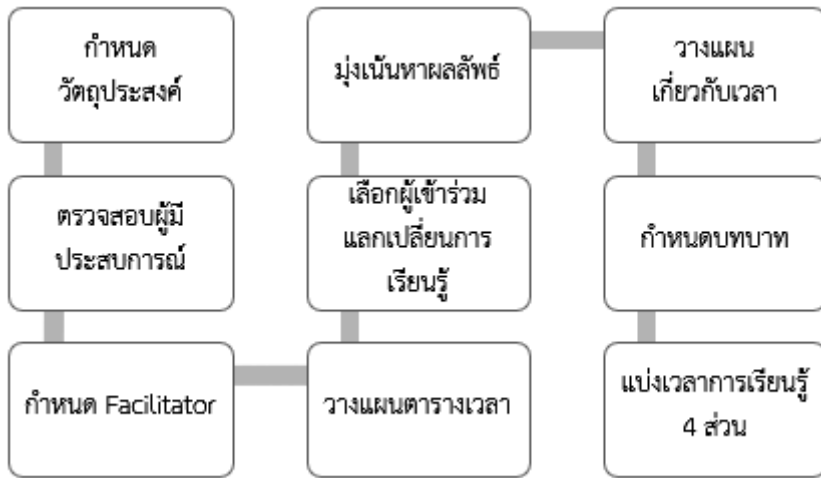
3.2 กระบวนการให้คำแนะนำซึ่งกันและกัน (Peer supervising) ผู้เรียนต้องร่วมกันแสดงความคิดเห็นถึงประโยชน์ที่ได้รับร่วมกัน นำคำแนะนำไปปรับปรุงแก้ไขหรือนำเอาส่วนดีของเพื่อนไปใช้ในการทบทวนความรู้ และการเรียนของตนเอง ในระยะนี้สมาชิกในกลุ่มเกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ มีการเปิดเผยตนเองมากขึ้น แต่ละคนจะมุ่งความสนใจอยู่ที่ปัญหา การหาทางแก้ปัญหา นอกจากนี้ความเชื่อมั่นในกลุ่มทำให้สมาชิกสามารถรับรู้ข้อมูล มีบทบาทเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับ

3.3 กระบวนการตรวจสอบร่วมกัน (Peer monitoring) เป็นการประเมินผลและการตรวจสอบพฤติกรรมการเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนเอง รวมทั้งระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนหรือผู้เชี่ยวชาญสามารถกำหนดแนวทางได้ทั้งการตรวจสอบโดยเพื่อนผู้ที่มีความสามารถสูงกว่าเป็นผู้ตรวจสอบพฤติกรรมการเรียนรู้หรือการตรวจสอบร่วมกันในทักษะด้านที่ผู้เรียนมีความเชี่ยวชาญพร้อมทั้งให้คำแนะนำหรือการตรวจสอบร่วมกันในระหว่างผู้เรียนเองซึ่งกระบวนการนี้เป็นการดึงเอาศักยภาพทางการเรียนของผู้เรียนแต่ละคนออกมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน ประเมินความก้าวหน้าความเปลี่ยนแปลงในทางบวกของตนเอง ความสำเร็จของสมาชิกในกลุ่มและประเมินจากพฤติกรรมของสมาชิกที่แสดงออก

4) วิธีการจัดการเรียนการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

วิธีการเรียนการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ผ่านการปฏิบัติกิจกรรมเป็นคู่ (Buddy) มีวิธีการเบื้องต้นดังภาพที่ 1 ต่อไปนี้

ภาพที่ 1 วิธีการจัดการเรียนการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

จากภาพที่ 1 วิธีการจัดการเรียนการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน มีขั้นตอนในการดำเนินงาน ดังนี้

4.1 กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ให้ชัดเจนเกี่ยวกับการเรียนการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนว่าทำไปเพื่ออะไรและมีสาเหตุหลักของปัญหาที่ต้องการขอความช่วยเหลืออย่างไร เช่น สมาชิกในกลุ่มที่เป็นผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินได้ขอความช่วยเหลือจากผู้เรียนปกติในด้านการเรียน และยังเป็นการสร้างความเข้าใจในข้อแตกต่างของแต่ละบุคคล ช่วยเพิ่มความสัมพันธ์ที่ดี เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและแนวคิดภายในกลุ่ม

4.2 ตรวจสอบว่าใครบ้างที่สามารถแก้ปัญหาดังกล่าวมาบ้างแล้ว โดยแจ้งแผนการเรียนการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนของแต่ละกลุ่มให้ทีมอื่นๆ ได้รับรู้เพื่อหาผู้รู้ถึงปัญหาดังกล่าว เพื่อให้การบริหารจัดการกลุ่มและการดูแลช่วยเหลือสมาชิกในกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเป้าหมาย

4.3 กำหนด Facilitator หรือ ผู้สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างทีมเพื่อให้ผลลัพธ์ตามที่คาดหวังเอาไว้ โดยขอความช่วยเหลือจากผู้สอน ล่ามภาษามือหรือบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

4.4 คำนี้ถึงเกี่ยวกับการวางแผนตารางเวลาให้เกิดความเหมาะสมและทันต่อการนำไปใช้งาน หรือ การปฏิบัติจริง โดยอาจเผื่อเวลาสำหรับปัญหาที่ไม่คาดคิดที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตร่วมด้วย โดยแบ่งเวลาในการให้ความรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์จากทีมหรือผู้รู้เฉพาะเรื่อง

4.5 เลือกผู้เข้าร่วมแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ให้มีความหลากหลาย ทั้งทางด้านผลการเรียน ทักษะและความสามารถในการเรียนรู้ โดยเป็นทีมที่มีทั้งผู้เรียนปกติ ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ผู้เรียนที่มีผลการเรียนสูง ปานกลางและต่ำ

4.6 มุ่งเน้นหาผลลัพธ์หรือสิ่งที่ต้องการได้รับจริง คือ การเรียนการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนนั้นจำเป็นต้องมองให้บรรลุถึงปัญหาและสร้างทางเลือกให้หลากหลายมากกว่าที่จะใช้คำตอบสำเร็จรูปทางใดทางหนึ่ง โดยกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อให้กลุ่มมีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการบริหารจัดการกลุ่มให้มีประสิทธิภาพ สมาชิกในกลุ่มมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น

4.7 วางแผนเกี่ยวกับเวลาสำหรับการพบปะสังสรรค์ทางสังคมหรือการพูดคุยแบบไม่เป็นทางการ

4.8 กำหนดบทบาทของแต่ละฝ่ายให้เกิดความชัดเจน ตลอดจนการสร้างบรรยากาศเพื่อให้เอื้ออำนวยต่อการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ระหว่างกัน

4.9 แบ่งเวลาที่มีอยู่ออกเป็น 4 ส่วน คือ ส่วนที่หนึ่ง ใช้สำหรับทีมเจ้าบ้านเพื่อแบ่งปันข้อมูล บทบาท แผนงาน ส่วนที่สอง ใช้สนับสนุนหรือกระตุ้นให้ทีมผู้ช่วยเหลือซึ่งเป็นทีมเยือนได้ซักถามในสิ่งที่เขาจำเป็นต้องรู้ ส่วนที่สาม ใช้เพื่อให้ทีมผู้ช่วยเหลือซึ่งเป็นทีมเยือนได้นำเสนอมุมมองความคิดเพื่อให้ทีมเจ้าบ้านนำสิ่งที่ได้ฟังไปวิเคราะห์ และส่วนที่สี่ใช้สำหรับการพูดคุยโต้ตอบพิจารณาเพื่อไตร่ตรองสิ่งที่ได้แลกเปลี่ยนในการเรียนรู้ร่วมกัน

การนำวิธีการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ถือว่าเป็นวิธีสอนที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการเรียนแบบช่วยเหลือกัน เนื่องจากเป็นวิธีการเรียนรู้ทักษะที่ให้ผู้เรียนร่วมกันและช่วยเหลือกัน ทำกิจกรรมเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ทางการเรียนร่วมกันและการเรียนตามแบบอย่างที่ทำให้ผู้เรียนสอนกันเองจะทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจมากกว่าการเรียนรู้จากผู้สอน เนื่องจากการเรียนจากเพื่อนหรือมีเพื่อนคอยแนะนำนั้นผู้เรียนไม่มีแรงกดดันที่เกิดจากความประหม่าผู้เรียนกล้าที่จะซักถามและกล้าแสดงออกมากขึ้น ผู้สอนมีหน้าที่คอยชี้แนะจัดเตรียมแบบฝึกทักษะหรือกิจกรรมต่างๆ รวมถึงคอยกระตุ้นเสริมแรงให้แก่ผู้เรียนนอกจากกลวิธีการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน

สรุปได้ว่า การนำการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนมาใช้ อาจเป็นวิธีการที่ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นอย่างแท้จริงได้ฝึกความรับผิดชอบ ฝึกเป็นผู้นำ ผู้ตาม กลุ่มฝึกการทำงานให้ประสบผลสำเร็จ และฝึกทักษะทางสังคมผู้สอนควรเลือกใช้เทคนิควิธีต่างๆ ดังที่กล่าวมาให้เหมาะสมกับเนื้อหาสาระและจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้

การจัดการเรียนร่วมของผู้เรียนที่มีบกพร่องทางการได้ยิน

การศึกษาระดับปริญญาตรีสำหรับคนพิการในประเทศไทย เริ่มขึ้นในปี พ.ศ.2504 คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เปิดรับคนตาบอดเข้าเรียน พ.ศ.2537 สถาบันราชภัฏสวนดุสิต ได้รับผู้พิการทางการได้ยินเข้าเรียนในหลักสูตรการศึกษาพิเศษ ต่อมา พ.ศ.2539 มหาวิทยาลัยมหิดล ได้ก่อตั้งวิทยาลัยราชสุดาเป็นสถาบันอุดมศึกษาแห่งแรกสำหรับผู้พิการ (Sri-on, 2006) พ.ศ.2547 สถาบันการศึกษา 92 แห่ง รับนักศึกษาที่มีความพิการเข้าเรียนร่วม ในขณะที่เดียวกันวิทยาลัยราชสุดาได้จัดตั้งเครือข่ายกับมหาวิทยาลัยในยุโรป อเมริกา

ออสเตรเลียและเอเชีย เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์และการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรสำหรับคนพิการ ต่อมาได้มีเครือข่ายเอเชียหรือผู้นำในอาเซียนสำหรับการศึกษาระดับอุดมศึกษาสำหรับคนพิการ เนื่องจากประเทศในเอเชียหลายประเทศต้องการรูปแบบและทรัพยากรสำหรับการพัฒนาระบบการศึกษาสำหรับคนพิการและผู้นำคนพิการซึ่งเหมาะสมกับความต้องการวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของพวกเขา

การจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเกิดกระบวนการเรียนรู้ที่ดีขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมการสนับสนุนและช่วยเหลือจากครอบครัวและสังคม การเพิ่มโอกาสให้บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยินสามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง ทั้งนี้จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยภายในตัวเองในการเรียนรู้โดยเฉพาะทักษะการอ่าน ทักษะการเขียนและทักษะการแก้ปัญหา (สุพิน นาวง, 2553) การได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพจะทำให้ผู้เรียนมีช่วงเวลาในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ที่ดีขึ้น นอกจากนี้ พ.ร.บ.คนพิการยังมีการให้สิทธิคนพิการในการได้รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อบริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษานั้นทำให้ออกาสในการเรียนรู้ของบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยินให้มีความสะดวกและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (ธนาชัย สุนทรอนันตชัย, 2553)

มหาวิทยาลัยสวนดุสิต เป็นสถาบันอุดมศึกษาแห่งหนึ่งที่ได้รับผู้พิการเรียนร่วมและมีศูนย์ช่วยเหลือนักศึกษาพิการเรียนร่วม (DSS) มีบุคลากรที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษที่ทำหน้าที่ช่วยเหลือและสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนให้กับอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาพิเศษ เช่น บริการล่ามภาษามือกับการเรียนออนไลน์ของสวนดุสิต การสอนเสริมผ่านระบบออนไลน์และมีล่ามภาษามือคอยให้ความช่วยเหลือ

ภาพที่ 2 บริการช่วยเหลือนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต เป็นหนึ่งหลักสูตรที่รับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเรียนร่วม ผู้เขียนบทความได้รับมอบหมายให้สอนรายวิชาเฉพาะของวิชาซีพบรรณารักษฯ เน้นการวิเคราะห์เนื้อหาและการฝึกปฏิบัติในงานห้องสมุด และจากการจัดการเรียนการสอนในปีการศึกษา 2/2561 ที่ผ่านมา นักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินส่วนใหญ่มีคะแนนผลการเรียนค่อนข้างต่ำ เมื่อสอบถามสาเหตุปัญหา พบว่า เกิดจากความเข้าใจในการสื่อสารไม่ตรงกัน ไม่เข้าใจวิธีการวิเคราะห์และจัดกลุ่มสารสนเทศ ขั้นตอนในการปฏิบัติงานที่ถูกต้องเพราะเมื่อทำงานกลุ่มร่วมกับเพื่อนปกติ ผู้เรียนที่บกพร่องทางการได้ยินทำไม่ได้หรือทำผิด เพื่อนคนอื่นๆ จะเป็นผู้แก้ไขให้โดยไม่มีการบอกถึงข้อบกพร่องของชิ้นงาน ถึงแม้จะสอบถามผู้สอนและนำไปแก้ไขก็ยังไม่เข้าใจวิธีการปฏิบัติอย่างแท้จริง จาก

ปัญหาต่างๆ ที่พบ ผู้เขียนได้รวบรวมข้อมูลและหาวิธีการจัดการเรียนรู้โดยศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนโดยนำมาใช้ในภาคเรียนที่ 2/2562 และ 1/2563 เพื่อแก้ไขปัญหาให้ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และเกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน

การจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน มีขั้นตอนในการดำเนินงาน ดังนี้

1) ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

เป็นการเตรียมการเพื่อให้ผู้เรียนมีความพร้อมที่จะเรียน ในสัปดาห์แรกของการเรียนการสอนรายวิชาการจัดหมวดหมู่ระบบรัฐสภาอเมริกัน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 หลักสูตรบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ จำนวน 19 คน ประกอบด้วย นักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน 4 คน บกพร่องทางการเรียนรู้ 2 คน นักศึกษาปกติ 13 คน ผู้สอนชี้แจงวิธีการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจับคู่ดูแลกันแบบเพื่อนช่วยเพื่อนโดยให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน และแจ้งผลคะแนนให้ผู้เรียนทราบให้ผู้เรียนจับคู่กันตามสมัครใจระหว่างคนที่มีคะแนนสูงจับคู่กับคนที่มีคะแนนต่ำ ได้กลุ่มละ 2 คน 8 กลุ่ม และ 3 คน 1 กลุ่ม

2) ขั้นสาธิตหรือยกตัวอย่าง

ผู้สอนอธิบายชี้แจงทำความเข้าใจถึงบทบาทของเพื่อนที่จะดูแลกัน คือ ให้ช่วยดูแลแนะนำด้านการเรียน การส่งงานและอื่นๆ ตามที่เพื่อนร้องขอ ผู้เรียนแต่ละกลุ่มจะได้เรียนจากผู้สอนหรือเพื่อนในชั้นเรียน โดยผู้สอนหรือเพื่อนจะอธิบายพร้อมยกตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เรียนหรือตัวอย่างผลงาน

3) ขั้นฝึกหัด

เป็นการฝึกทักษะกระบวนการกลุ่มโดยผู้เรียน ในขั้นนี้กลุ่มเพื่อนจะมีบทบาทสำคัญมาก โดยผู้เรียนเองจะทำหน้าที่ช่วยเหลือ ทบทวนความรู้ให้กับเพื่อน การฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการทำงานห้องสมุดทั้งในห้องเรียน และห้องสมุดประเภทต่างๆ ในขั้นตอนนี้จะมีการประชุมแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในกลุ่ม ซักถามให้เกิดความเข้าใจระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ก่อนจับคู่กันปฏิบัติงานที่ผู้เรียนทั้งสองฝ่ายต้องแบ่งปันความรู้ ตรวจสอบและให้คำแนะนำเพื่อนในการทำงานโดยมีบรรณารักษ์และล่ามภาษามือให้คำแนะนำและอธิบายเพื่อให้ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเกิดความเข้าใจอย่างชัดเจน

ภาพที่ 3 การร่วมกันฝึกปฏิบัติงานห้องสมุดของนักศึกษาปกติและบกพร่องทางการได้ยิน

4) ขั้นตอนการสรุปและตรวจสอบ

การฝึกทักษะกระบวนการกลุ่ม โดยผู้เรียนภายในกลุ่มช่วยกันสรุปผลงาน หรือนำเสนอผลงาน จากการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบทีมที่มีต่อประสบการณ์การเรียนรู้ของนักศึกษาทางการได้ยินและผู้เรียนปกติในการฝึกปฏิบัติงานให้ห้องสมุด โดยมีบรรณารักษ์และล่ามภาษามือให้คำแนะนำและอธิบายเพื่อให้ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเกิดความเข้าใจอย่างชัดเจน ในการปฏิบัติงานจำนวน 10 ครั้งๆ ละ 10 คะแนน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การปฏิบัติงาน/งานที่ได้รับมอบหมายโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน

กลุ่ม	ผู้เรียน	การปฏิบัติ/งานที่ได้รับมอบหมาย										คะแนนรวม (100)
		ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 4	ครั้งที่ 5	ครั้งที่ 6	ครั้งที่ 7	ครั้งที่ 8	ครั้งที่ 9	ครั้งที่ 10	
		ครั้งที่	ครั้งที่	ครั้งที่	ครั้งที่	ครั้งที่	ครั้งที่	ครั้งที่	ครั้งที่	ครั้งที่	ครั้งที่	
1	คะแนนสูง	8	8.5	10	9	8.5	8	9	9	8.5	10	88.5
	คะแนนต่ำ	3	4	4.5	6	6	5.5	6	6.5	7	7	55.5
2	คะแนนสูง	7	8	8	7	9	9	8	8	8	8.5	80.5
	คะแนนต่ำ	4	3.5	4.5	4.5	6	6	6	5	6	6.5	52
3	คะแนนสูง	8	9	8	8	7.5	9	7	7.5	8	9	81
	คะแนนต่ำ	4	4	4	5	5	6	5	5.5	6	7	51.5
4	คะแนนสูง	7.5	8	9	8.5	8.5	8.5	8	9	9	9	85
	คะแนนต่ำ	2.5	4	4	5	5.5	6	6	6	6	7	52
5	คะแนนสูง	6.5	6	7	8	7	7	7	6.5	7	7.5	69.5
	คะแนนต่ำ	3	3	4	4	4.5	3.5	4	6	5.5	6	43.5
6	คะแนนสูง	7	7	7	7	8	9	7.5	7	7.5	7.5	74.5
	คะแนนต่ำ	4	4	3.5	4	4	4	6	6	5.5	6	47
7	คะแนนสูง	6	6	6	8	8	7.5	10	8.5	8	8.5	76.5
	คะแนนต่ำ	5	5	4	5	5	6	6	6	4	5.5	51.5
8	คะแนนสูง	6.5	6	9	6	7	7.5	7	7	7	8	71
	คะแนนต่ำ	2	4	3.5	3	3	4	3	3.5	4	4	34
9	คะแนนสูง	7	7	8.5	6	10	6.5	7	7	8	8	75
	คะแนนต่ำ	4	3	4	5	3.5	8	4	4	4	5.5	45
	คะแนนต่ำ	3	3	4	5	4	4.5	5	4	4	7	43.5

จากตารางที่ 1 คะแนนการปฏิบัติงานของผู้เรียนแต่ละกลุ่ม พบว่า นักศึกษาที่มีคะแนนสูงจะมีคะแนนที่ดีในการปฏิบัติหรือทำงานที่ได้รับมอบหมายทุกครั้ง ส่วนผู้เรียนที่มีคะแนนต่ำมีพัฒนาการปฏิบัติและการทำงานที่ได้รับมอบหมายที่ดีขึ้น

5) ขั้นฝึกฝนจนเกิดความชำนาญ

ผู้เรียนได้ฝึกฝนทักษะกระบวนการกลุ่มอีกครั้งโดยให้ผู้เรียนได้ฝึกบ่อยๆ เพื่อให้เกิดความชำนาญ ในขั้นนี้เป็นการให้ผู้เรียนในแต่ละกลุ่มได้กลับไปพูดคุยถึงข้อสรุปเพื่อให้เกิดความรู้ที่ชัดเจนในกิจกรรมที่ได้เรียนรู้ผ่านมา รวมทั้งอภิปรายร่วมกันกับผู้สอนว่ามีข้อที่ได้เรียนรู้อะไรบ้างเกิดความสงสัยในเรื่องใดและต้องการเรียนรู้อะไรเพิ่ม โดยผู้เขียนรวบรวมข้อมูลจากผลการปฏิบัติงานของนักศึกษาของผู้เรียนทุกกลุ่มเพื่อนำไปทดลองในรายวิชาภาษาอังกฤษสำหรับงานบริการสารสนเทศในภาคเรียนต่อไป

สรุปและอภิปรายผล

การส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินสามารถเรียนร่วมในสถาบันอุดมศึกษาได้ ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ (สุพิน นาวง, 2553) การพัฒนาศักยภาพของคนที่สามารถดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขซึ่งจะเป็นพลังสำคัญในการสร้างความสำเร็จของการเรียนรู้ของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน การจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนวิธีหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีจุดมุ่งหมายให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ขึ้นในตัวผู้เรียน ให้การสนับสนุนให้ผู้เรียนได้มีโอกาสสร้างสรรค์ความรู้จากการศึกษาค้นคว้า ดำเนินการ ตัดสินใจและรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง กระตุ้นให้เกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในระหว่างกลุ่มผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนที่มีความสามารถสูงช่วยเหลือผู้เรียนที่มีความสามารถต่ำกว่าหรือผู้เรียนปกติให้ความช่วยเหลือผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยผ่านการปฏิบัติกิจกรรมเป็นคู่ที่กำหนดให้ผู้เรียนร่วมกันทบทวนความรู้ พร้อมจัดทำสรุปเนื้อหาตามบทเรียนตามที่ได้รับมอบหมาย จากนั้นนำมาทบทวน ตรวจสอบและให้คำแนะนำแก่เพื่อน ภายใต้การให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิดของผู้สอน ผ่านกลไกการเรียนรู้ ได้แก่ กระบวนการให้ข้อมูลย้อนกลับ จะช่วยให้ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ อย่างชัดเจน เนื่องจากต้องเตรียมตัวและศึกษาความรู้ในหัวข้อที่ได้รับมอบหมายอย่างดี เพื่อที่จะสามารถปฏิบัติ บทบาทของผู้สอน คือ บรรยาย อธิบาย ถาม-ตอบ กับเพื่อนคู่เรียนได้ อีกทั้งผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกทักษะตั้งคำถามประเภทต่างๆ ก่อให้เกิดทักษะการสื่อสารที่ใกล้เคียงกับสภาพการณ์จริง ที่จะช่วยสร้างความมั่นใจในการใช้ภาษาเขียนเพื่อเรียบเรียงประโยคสนทนา

จุดเด่นของการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้โดยการได้ข้อมูลย้อนกลับที่มีประสิทธิภาพโดยเพื่อนมีหลายประการ จากงานวิจัยของ Williams & Reddy (2016) พบว่า การที่ผู้เรียนได้รับข้อมูลย้อนกลับจากเพื่อน จะช่วยพัฒนาความรู้ความสามารถของผู้เรียน ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนในระยะยาว ด้วยการสอนมากกว่าการที่ผู้เรียนได้รับข้อมูลย้อนกลับจากผู้สอน เพราะเกิดความไว้วางใจและบรรยากาศการเรียนรู้แบบมิตร อีกทั้ง ข้อมูลย้อนกลับโดยเพื่อนมีขอบเขตเฉพาะเจาะจงทำให้เข้าใจง่ายไม่ซับซ้อน เนื่องจากวิวุฒิและคุณวุฒิที่ใกล้เคียงกัน และความรวดเร็วและความสม่ำเสมอในการได้รับข้อมูลย้อนกลับระหว่างเพื่อนสู่เพื่อนเช่นเดียวกับ Meertens (2016) อธิบายว่า บรรยากาศในการเรียนการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนมีความเป็นส่วนตัวเข้าใจง่ายเช่นเดียวกับ Giordana & Wedin (2010) การเรียนรู้ร่วมกับผู้เรียนคนอื่นๆ ภายในกลุ่มสามารถโต้ตอบกันได้อย่างอิสระไม่มีลำดับขั้นของผู้สอนและผู้เรียน มีการพูดคุยถึงความรู้สึกของตนเองช่วยลดความวิตกกังวลได้มากขึ้น อีกทั้งการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเป็นการใช้ประโยชน์ที่เหมาะสมสำหรับการเรียนกลุ่มย่อย การช่วยเหลือระหว่างภายในกลุ่มและเป็นการฝึกการทำงานเป็นทีม

การศึกษาในฐานะที่เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคนให้มีความรู้ มีความสามารถและมีคุณธรรมเพื่อนำมาเป็นเครื่องกำกับการใช้ความรู้ และความสามารถให้เป็นไปในทางสร้างสรรค์อันจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและสังคมโดยรวม ดังนั้น ในการออกแบบการเรียนการสอน ผู้สอนควรสร้างแรงจูงใจให้เกิดการให้ข้อมูลย้อนกลับโดยเพื่อน กระบวนการให้คำแนะนำซึ่งกันและกัน ในขั้นตอนนี้ผู้เรียนจะได้ข้อมูลสะท้อนกลับ และสามารถนำไปใช้แก้ไขจุดบกพร่องหรือข้อผิดพลาดในการเรียนได้มาก นำไปสู่ร่วมกันแก้ปัญหาหรือพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมร่วมกันให้มีประสิทธิภาพซึ่ง จูไรรัตน์ สุตรง (2559) ระบุว่ากิจกรรมในลักษณะนี้จะช่วยสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมที่ผู้เรียนจะได้สังเกตถึงพฤติกรรมการเรียนร่วมกันให้คำวิพากษ์วิจารณ์ในเชิงสร้างสรรค์ และให้คำแนะนำเพื่อให้เพื่อนทราบจุดเด่นและจุดบกพร่องที่ต้องปรับปรุงและพัฒนาเพื่อให้เกิดการพัฒนาการเรียนและพัฒนาตนเองให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งในกระบวนการนี้ผู้สอนจะมีบทบาทในการอำนวยความสะดวกให้ทั้งสองฝ่ายผลัดกันแสดงบทบาทและมีมาตรการในการให้เกิดการปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด เพื่อไม่ให้เกิดขัดแย้ง อีกทั้งร่วมสังเกตการณ์เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้ประโยชน์ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนต่อไป และกระบวนการตรวจสอบร่วมกันเช่นเดียวกับ กาญจนา เดชภิญญา และ วิณัฐ สุกุลหอม (2562) พบว่าการจัดการเรียนรู้ที่ดีต้องเริ่มต้นจากแผนในการจัดการเรียนรู้ การแนะนำ การสอน และให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติหากมีการนำหลักการสอนตามแนวปฏิบัติมาใช้จะทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ และเรียนรู้ได้เร็ว สามารถปฏิบัติได้ด้วยตนเอง อีกทั้งยังทำให้ผู้เรียนสนุก สร้างความมั่นใจ และมีความสุขในการเรียนมากยิ่งขึ้น รวมทั้งกระบวนการเรียนการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ผู้เรียนจะได้รับประโยชน์จากการประเมินผลและการตรวจสอบพฤติกรรมการเรียนรู้ทั้งในระหว่างผู้เรียนเองและผู้สอน หรือผู้เชี่ยวชาญ ที่จะทำหน้าที่ในลักษณะของพี่เลี้ยงที่จะร่วมให้คำแนะนำ ตรวจสอบและติดตามประเมินผล รวมทั้งการกำหนดการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอันเกิดจากการประยุกต์ใช้เทคนิคการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนอย่างเป็นระบบชัดเจนเนื่องจากจะแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการและความมุ่งมั่นในการพัฒนาทางวิชาการของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะ

การจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนของผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินและผู้เรียนปกติ มีผลที่ดีต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนในการนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ผู้สอนต้องชี้แจงถึงข้อดีและประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับเพื่อให้เกิดความเข้าใจและเกิดความร่วมมืออย่างเต็มที่ โดยเฉพาะผู้เรียนที่มีความแตกต่างกัน ผู้สอนต้องอธิบายและชี้แจงให้ผู้เรียนปกติยอมรับและเข้าใจธรรมชาติของผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินและคอยให้คำแนะนำช่วยเหลือผู้เรียนตลอดเวลา อีกทั้งต้องเลือกเนื้อหาที่จะใช้ในการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนที่ไม่ยากเกินไป เพราะถ้าเนื้อหายากเกินไปจะเป็นอุปสรรคในการสอน กล่าวคือ ผู้เรียนที่ทำหน้าที่ผู้สอนอาจจะไม่มีความมั่นใจที่จะสอนเนื้อหาที่ยาก และไม่มีความเข้าใจอย่างดีพออาจทำให้การอธิบายให้กับเพื่อนไม่กระจำเท่าที่ควรจะเป็น และผู้สอนควรมีการประเมินผลการเรียนรู้อย่างหลากหลายตามสภาพจริง เช่น มีการสังเกตและบันทึกผลการสอน การสอบถามเพื่อจะได้ครอบคลุมผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2563). รายงานข้อมูลสถานการณ์ด้านคนพิการในประเทศไทย ปี2563 กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ. (10 มกราคม 2563) สืบค้นจาก <http://dep.go.th/Content/View/6113/1>.
- กาญจนา เดชภิญญา และ วิณัฐ สุกุลหอม. (2562). การจัดระเบียบโลกใหม่ (New World Order) กับการปรับตัวทางการศึกษาของประเทศไทย. *วารสารร่มพญักษ์*, 37(2), 57-66.
- จุไรรัตน์ สุตรุ่ง. (2559). *การนิเทศภายในโรงเรียน*. กรุงเทพฯ : แดเน็กซ์อินเตอร์คอร์ปอเรชั่น.
- นันทวัน วัฒนมงคลสุข, วรพงษ์ คุณเดชมอมร และ ศิรินาถ บุรณพงษ์. (2560). เทคนิคการสอนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษแบบ “เพื่อนช่วยเพื่อน”. *JOURNAL OF AKHONRATCHASIMA COLLEGE*, 11(3), 277-287.
- ธนาชัย สุนทรอนันตชัย. (2553). *สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคทางการศึกษาคงคนพิการในระดับอุดมศึกษา : ศึกษากรณีผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน*. นิตยสารสมาคมนักคิด จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ทิสนา แคมมณี. (2556). *ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิจารณ์ พานิช. (2557). *ผู้สอนเพื่อศิษย์สร้างห้องเรียนกลับทาง*. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสยามกัมมาจล.
- ศรียา นียมธรรม. (2544). *ความบกพร่องทางการได้ยิน : ผลกระทบทางจิตวิทยา การศึกษา และสังคม*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุนีย์รัตน์ เนียรเจริญสุข. (2553). การเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนกับการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่น. *วารสารญี่ปุ่นศึกษา*. 27(1), 81-96.
- สุพิน นาวง. (2553). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนสำหรับนักศึกษาปริญญาบัณฑิตที่มีความพิการทางการได้ยินในสถาบันอุดมศึกษา*. คุรุศาสตร์ดุสิตนิพนธ์ สาขาวิชาอุดมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- อนุชา ภูมิสิทธิพร. (2550). *การศึกษาปัญหาและความต้องการของนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏ*. การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- อารีลักษณ์ คิมทอง. (2544). *กรณีศึกษาเกี่ยวกับการเลี้ยงดูบุตรของครอบครัวที่มีลูกหูหนวก*. ปริญญาานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชางานบริการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ วิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพฯ.
- Aitao, L. (2015). Perceived physical appearance and life satisfaction : A moderated Mediation model of self-esteem and life experience of deaf and hearing Adolescents. *Journal of adolescence*, 39, 1-9.
- Bournemouth University. (2002). *Peer assisted learning*. (January 10, 2020) Retrieved from <https://www.Bournemouth.ac.uk/students/library/guests-visitor-information/peer-assisted-learning-pal>.

- Giordana, S. & Wedin, B. (2010). Peer mentoring for multiple levels of nursing students. *Nurs Edu Perspect*, 31(6), 394-396.
- Lockspeiser, T.M., O'Sullivan, P., Teherani, A, & Muler, J. (2008). Understanding the experience of being taught by peers : the value of social and cognitive congruence. *Adv Health Sci Educ Theory Pract*, 13(3), 361-372.
- Meertens, R. (2016). Utilisation of a peer assisted learning scheme in an undergraduate diagnostic radiography module. *Radiography*, 22(1), 69-74.
- Sri-on, J. (2006). Higher Education for Persons with Disabilities in Thailand. *NTUT Education Of Disabilities*, 5, 37-39.
- Theunissen, S. C., Rieffe, C., Netten, A. P., Briaire, J. J., Soede, W. & Kouwenberg, M. (2014). Self-esteem in hearing-impaired children : the influence of communication education, and audiological characteristics. *PloS One*, 9(4), 494-521.
- Williams, B. & Reddy, P. (2016). Does peer-assisted learning improve academic performance?. *A scoping review*, 42, 23-29.